

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet ŞİMŞEK tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 17.07.2025

Elif ESEN**İstanbul Milletvekili**

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan 2024 yılı Hanehalkı Tüketim Harcamaları Araştırması sonuçlarına göre, Türkiye'de hanehalkı tüketim harcamalarının en yüksek üç kalemi sırasıyla konut ve kira (%26), ulaştırma (%21,6) ve gıda (%18,1) olmuştur. Bu oranlar, özellikle temel ihtiyaçların hane bütçesinde ciddi bir yük oluşturduğunu ve dar gelirli kesimler için hayat pahalılığı ve barınma krizinin derinleştiğini ortaya koymaktadır.

Detaylı veriler şu şekildedir:

- Düşük gelirli hanelerde (%20 alt dilim):
 - Konut ve kira harcaması: %33,2
 - Gıda harcaması: %30,4
 - Ulaştırma harcaması: %10,1.
- Yüksek gelirli hanelerde (%20 üst dilim):
 - Ulaştırma harcaması: %26,6
 - Konut ve kira harcaması: %22,1
 - Gıda harcaması: %12,8.

Ayrıca, hanehalkı büyüklüğüne göre harcama farklılıkları da dikkat çekicidir:

- Tek kişilik hanelerde konut ve kira oranı %35,2'yi bulurken, gıda %15,1 ve ulaştırma %14,4 seviyesindedir.
- 6 ve üzeri kişilik hanelerde ise konut ve kira %22,4; gıda %24,7; ulaştırma %20,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bu veriler Türkiye'de:

- Barınma giderlerinin tüm gelir gruplarında yüksek bir yük oluşturduğunu,
- Gıda ve ulaştırma harcamalarının ise gelir dağılımına göre değiştiğini,
- Özellikle düşük gelir grubunun gelirinin neredeyse üçte birini barınmaya ve yine üçte birini gıdaya harcadığını göstermektedir.

Bu durum, enflasyonist baskılarla birleştiğinde sosyal refah ve tüketici gücü açısından ciddi bir tehdit yaratmakta; ayrıca büyüyen gelir ve tüketim eşitsizliğini göstermektedir. Tüketim kalıplarındaki bu dengesizliklerin, barınma, ulaştırma ve gıda politikalarının yeniden düzenlenmesi ve acil önlemler alınmasını zorunlu kıldığı açıktır.

Bu bağlamda;

1. 2024 yılında konut ve kira harcamalarının toplam tüketim içindeki %26'lık payı dikkate alındığında, 2019 – 2024 yılları arasında konut-kira harcamalarının yıllara göre seyri nedir?
2. Düşük gelirli hanelerin gelirinin %33,2'sini barınmaya ve %30,4'ünü gıdaya ayırmak zorunda kaldığı göz önüne alındığında, Bakanlığınız gıda enflasyonunu dengelemek ve kira artışlarını sınırlamak adına hangi somut önlemleri planlamaktadır?
3. Barınma ve kira yükünün tek kişilik hanelerde %35,2 seviyesine ulaşmasının ardından, tek başına yaşayan bireylere veya düşük gelirli hanelere yönelik özel kira destek programı hazırlanmakta mıdır?
4. Türkiye genelinde kira ve konut harcamaları, büyükşehirler ile Anadolu kentleri arasında nasıl farklılaşmaktadır? Bu farklılıklara göre bölgesel destek programları düşünülmekte midir?
5. Bakanlığınız, tüketici refahının güçlendirilmesi ve tüketim yükü dağılımının dengelenmesi amacıyla tüketim vergilerinin veya Katma Değer Vergisi (KDV) oranlarının gelir gruplarına göre farklılaştırılması gibi daha adil bir vergi politikası üzerinde çalışmakta mıdır?

6. Hanehalkı büyüklüğüne göre tüketim yükü farklılıklarını azaltmak için ailenin büyüklüğüne göre enerji, ulaşım ve gıda desteği programları oluşturulması planlanmakta mıdır?
7. TÜİK verileri ışığında, Bakanlığınızın 2025 yılı ve sonrası için planladığı gelir dağılımını dengelemeye, sosyal koruma ve refahı güçlendirmeye dönük yeni sosyal ve mali politika araçları nelerdir?